

EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2012 05 11
COM(2012) 212 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**apie Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų
produktų ženklavimo taikymą**

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Reglamento aprėptis.....	4
2.1.	Viešasis maitinimas.....	4
2.2.	Tekstilė ir kosmetika	5
3.	Draudimas naudoti GMO ekologinėje gamyboje	6
3.1.	Bendra su draudimu naudoti GMO susijusi patirtis.....	7
3.2.	Galimybė įsigyti produktų, pagamintų nenaudojant GMO.....	8
3.3.	Pardavėjo deklaracija	8
3.4.	Konkrečių pakantumo ribų įgyvendinamumas (atsitiktinio ar techniškai neišvengiamo GMO buvimo atvejis) ir jų poveikis ekologiniam sektoriui	9
4.	Vidaus rinkos ir kontrolės sistemos veikimas.....	9
5.	Importo režimo taikymas	10
5.1.	Importas pagal lygiavertiškumo režimą	10
5.1.1.	Trečiųjų šalių pripažinimas kaip suteikiančių lygiavertes garantijas.....	11
5.1.2.	Kontrolės įstaigų ar institucijų, kaip lygiavertes garantijas suteikiančių subjektų, suteikiamas pripažinimas	11
5.2.	Importas pagal atitikties režimą	12
5.3.	Patikrinimo sertifikatas	13
6.	Išvados.....	13
	PRIEDAS	15

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

apie Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo taikymą

1. ĮVADAS

2009 m. ekologiniam ūkininkavimui ES buvo skirti 8,6 mln. hektarų – tai sudaro 4,7 proc. 27 ES valstybių narių naudojamo žemės ūkio ploto. 2006–2009 m. jis per metus vidutiniškai augo 7,7 proc. ES-15 valstybėse ir 13 proc. ES-12 valstybėse (2009 m. 81 proc. viso ES ekologinio ūkininkavimo ploto buvo ES-15 valstybėse). 2008 m. ekologiniu ūkininkavimu užsiėmė maždaug 197 000 ūkių, t. y. 1,4 proc. visų 27 ES valstybių narių ūkių. Apskaičiuota, kad 2007 m. ekologinių produktų sektoriui teko 2 proc. visų ES-15 valstybių išlaidų maistui¹.

Teisinis ES lygmens ekologiškų maisto produktų gamybos ir ekologinio ūkininkavimo pagrindas – Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007² ir jo įgyvendinimo reglamentai – Komisijos reglamentai (EB) Nr. 889/2008³ ir (EB) Nr. 1235/2008⁴.

Dar rengdama Reglamentą (EB) Nr. 834/2007 (toliau – Reglamentas) Taryba pažymėjo, kad ekologinės žemdirbystės sektorius dinamiškai vystosi, ir paprašė ateityje iš naujo apsvarstyti įvairius klausimus, dėl kurių manyta, kad reikėtų atsižvelgti į patirtį, įgytą taikant naujas taisykles. Reglamento 41 straipsnyje nurodyta, kokius klausimus reikia apsvarstyti iš naujo:

- (a) paties Reglamento taikymo sritį, visų pirma dėl maitinimo įstaigų paruošto ekologiško maisto;
- (b) draudimą naudoti GMO, įskaitant galimybę įsigyti produktų, pagamintų nenaudojant GMO, bei pardavėjo deklaraciją, konkrečių pakantumo ribų įgyvendinamumą ir jų poveikį ekologiniam sektoriui;
- (c) vidaus rinkos ir kontrolės sistemos veikimą, visų pirma įvertinant, ar nustatyta praktika neskatina nesąžiningos konkurencijos arba nesudaro kliūčių ekologiškų produktų gamybai ir pardavimui.

Šia ataskaita Komisija kritiškai vertina patirtį, įgytą nuo 2009 m. sausio 1 d. pradėjus taikyti Reglamentą.

¹ Daugiau duomenų ir faktinės informacijos apie ekologinį ūkininkavimą pateikiama 2010 m. Komisijos leidinyje „ES ekologinės žemdirbystės sektoriaus analizė“, kurį galima rasti http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/data-statistics/facts_en.pdf.

² 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo ir panaikinant Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91, OL L 189, 2007 7 20, p. 1.

³ Komisijos reglamentas (EB) nr. 889/2008 2008 m. rugsėjo 5 d. kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklavimo ir kontrolės, OL L 250, 2008 9 18, p. 1.

⁴ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1235/2008 2008 m. gruodžio 8 d. kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl ekologiškų produktų importo iš trečiųjų šalių, OL L 334, 2008 12 12, p. 25.

Ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama trimis pagrindinėms pirmiau nurodytoms temoms. Be to, joje pabrėžiami kai kurie kiti svarbūs su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais aptariami klausimai.

Siekdama gauti daugiau informacijos apie jau įgytą su Reglamentu susijusią patirtį, Komisija, siekdama visoms valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams pateikti klausimyną, jį išplatino visiems Ekologinės žemdirbystės patariamiosios grupės nariams. 2011 m. kovo mėn. į klausimyną atsakė 26 valstybės narės ir 11 suinteresuotųjų subjektų. Šiais atsakymais reikšmingai prisidėta prie šios ataskaitos.

2. REGLAMENTO APRĖPTIS

Reglamentu sukuriamas pagrindas priimti sektorių, kuriems kol kas nebuvo taikomos suderintos taisyklės, išsamias gamybos taisykles⁵. Kol kas parengtos ir paskelbtos ekologinei akvakultūrai, įskaitant jūros dumblius, ir ekologiškoms mielėms taikomos įgyvendinimo taisyklės. Rengiant šios ataskaitos projektą toliau buvo rengiamos ekologiško vyno gamybos ir pašarų taisyklės. Kai kuriems kitiems sektoriams, kaip antai naminių paukščių ir šiltnamių, dabar taikomos taisyklės dar neperžiūrėtos.

Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama patirties su viešojo maitinimo organizacijomis apžvalgai ir galimybei įtraukti tekstilės ir kosmetikos sektorius. Tam tikrų produktų, neįtrauktų į Sutarties I priedą, tačiau glaudžiai susijusių su I priede nurodytais produktais arba su kaimo ekonomika (kaip antai bičių vaško, eterinių aliejų ar matės), ekologinis sertifikavimas čia išsamiai nenagrinėjamas, tačiau Komisija pripažįsta, kad reikia paaiškinti, ar tokius produktus galima sertifikuoti pagal Reglamentą, jei jie pagaminti laikantis Reglamente nustatytų reikalavimų.

2.1. Viešasis maitinimas

Tiek privačiame, tiek viešajame sektoriuose vis svarbesnis tampa ekologiškų produktų paruošimas. Viešojo maitinimo sektoriuje esama labai skirtingų tipų įmonių – nuo mažų restoranėlių iki didelių viešojo maitinimo tinklų.

Rengiant Reglamentą buvo nuspręsta, kad viešojo maitinimo sektorių įtraukti yra per anksti ir kad pakanka su ekologine gamyba susijusių nuostatų teikiamos apsaugos. Tačiau viešojo maitinimo sektoriui jau taikomos ES higienos ir maisto ženklinimo taisyklės, kuriomis nustatyta, kad etikečių, kuriose nurodomi gamybos metodai, negalima naudoti taip, kad jos galėtų suklaidinti pirkėją⁶.

Šiuo metu septynios valstybės narės jau nustatė nacionalines taisykles, o dar dešimtyje valstybių narių taikomi privatieji standartai. Šiose taisyklėse numatytas sudedamųjų dalių, patiekalų, valgiaraščių ar ištisų viešojo maitinimo procesų sertifikavimas. Valstybės narės, kuriose nustatyta kontrolės sistema, apie jokių ypatingų sunkumų nepranešė. Keletas valstybių narių pranešė, kad yra numatyta nacionalinio ar regioninio lygmens viešojo maitinimo reguliavimo projektų.

⁵ Tokiuose kaip ekologiško vyno, ekologinių vandens ūkių, įskaitant jūros dumblių, ekologiškų mielių.

⁶ Direktyva 2000/13/EB.

Dauguma valstybių narių laikosi nuomonės, kad artimiausiu metu viešojo maitinimo procesams ES reglamentas dėl ekologinės gamybos neturėtų būti taikomas ne tik dėl to, kad šie procesai gali tapti sudėtingesni, tačiau ir dėl riboto poveikio šiai šakai dėl vietinio jos pobūdžio. Komisija daro išvadą, kad šiuo metu viešojo maitinimo procesų įtraukti į Reglamentą nėra poreikio, tačiau atidžiai stebės šio sektoriaus raidą.

2.2. Tekstilė ir kosmetika

Pastaraisiais metais labai sparčiai augo tekstilės ir kosmetikos, kuri paženklinta kaip ekologiška, rinka. Sukurtos privačios tokių produktų sertifikavimo sistemos. Tačiau minėtųjų kategorijų produktams ekologijai skirtų ES teisės aktų sistema, kurioje apsiribojama tik tam tikrais žemės ūkio produktais⁷ (daugiausia neperdirbtais žemės ūkio produktais ir maistui vartoti skirtais perdirbtais žemės ūkio produktais), netaikoma. Nors apskritai pripažįstama, kad tiek tekstilės, tiek kosmetikos sektorius yra vertinga ekologiniu būdu gautų žaliavų realizavimo rinka, ekologinės gamybos sektoriuje kilo diskusijų dėl to, ar ne pagal dabartinio Reglamento aprėptį atliekamas žemės ūkio produkcijos ženklavimas kaip ekologiškai pagamintos gali kelti grėsmę sąvokos „ekologiškas“ patikimumui, kai ji taikoma maisto produktams. Be to, reikėtų priminti, kad norint sistemiskai įtraukti ne žemės ūkio produktus Reglamentą reikėtų iš esmės pakeisti.

Tekstilei skirtuose Sąjungos teisės aktuose daugiau dėmesio skiriama pluoštų pavadinimams ir ženklavimui, o ne gamybos metodams⁸. Neseniai jie peržiūrėti⁹, siekiant supaprastinti ir patobulinti šio sektoriaus teisinę sistemą. Tekstilės gaminams¹⁰ nustatyti savanoriškos ES ekologinio ženklo sistemos¹¹ kriterijai. Jei 95 proc. gaminio yra iš ekologiškos medvilnės, pagal šią sistemą galima naudoti pavadinimą „ekologiška medvilnė“.

Dažnai kosmetikos gaminiuose būna žemės ūkio žaliavų, pavyzdžiui, augalinių aliejų ar augalų ekstraktų. Teiginių apie kosmetikos gaminius naudojimas reguliuojamas Sąjungos teisės aktais¹². Rengiami bendri kriterijai visų rūšių teiginiams, naudojamiems kosmetikos gaminių atveju, įskaitant ir teiginį „natūralus ir ekologiškas“¹³.

Komisijos nuomone, gali būti verta išnagrinėti Sąjungos teisės aktų teikiamas galimybes žodžio „ekologiškas“ naudojimo apsaugą pradėti taikyti ir tekstilės bei kosmetikos gaminams.

⁷ Išvardyta 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo (OL L 189, 2007 7 20, p.1) 1 straipsnio 2 dalyje.

⁸ Direktyva 2008/121/EB.

⁹ 2011 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1007/2011 dėl tekstilės pluoštų pavadinimų ir susijusio tekstilės gaminių pluoštų sudėties ženklavimo ir žymėjimo.

¹⁰ 2009 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimas (2009/567/EB).

¹¹ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo.

¹² Tarybos reglamento (EB) Nr. 1223/2009 20 straipsnis, OL L 342, 2009 12 22.

¹³ ISO/NP 16128.

3. DRAUDIMAS NAUDOTI GMO EKOLOGINĖJE GAMYBOJE

Vienas iš Reglamente nustatytų bendrųjų ekologinės gamybos principų yra draudimas naudoti:

- genetiškai modifikuotus organizmus (GMO)¹⁴,
- iš GMO pagamintus produktus¹⁵ ir
- naudojant GMO pagamintus produktus¹⁶.

Šie produktai laikomi nesuderinamais su ekologinės gamybos koncepcija ir su tuo, kaip vartotojai supranta ekologiškus produktus.

Tai reiškia, kad GMO, iš GMO arba naudojant GMO pagaminti produktai nenaudojami ekologinėje gamyboje kaip maistas, pašarai, perdirbimo pagalbinės priemonės, augalų apsaugos produktai, trąšos, dirvos gerinimo priemonės, sėklos, augalinė dauginamoji medžiaga, mikroorganizmai ir gyvūnai. Išimtis taikoma tik veterinariniams gydomiesiems produktams (vakcinoms ir kitiems).

Tačiau kadangi ekologiškos sistemos nėra izoliuotos nuo bendrosios gamybos grandinės, neįmanoma visiškai išvengti nedidelių atsitiktinių genetiškai modifikuotų kultūrų kiekių patekimo į ūkininkavimo sistemas, kuriose GM kultūros nenaudojamos, auginant ekologiškus produktus, nuimant jų derlių, juos transportuojant, sandėliuojant ar perdirbant. Galimų GMO priemonių šaltiniai yra įsimašiusios sėklos, kryžminis apdulkinimas, savaime įsisėjantys augalai ir derliaus nuėmimo ir sandėliavimo praktika. Kitas galimas šaltinis – maisto ir pašaro priedai, kurie paprastai gaminami iš GMO arba juos naudojant.

Ankstesniame Reglamente (EEB) Nr. 2092/91¹⁷ buvo nustatyti tokie patys su GMO susiję draudimai, tačiau nebuvo sprendžiamas netyčinio GMO priemonių atsiradimo klausimas. Kadangi konkrečių taisyklių nebuvo, horizontaliosios ES reglamento dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų¹⁸ taisyklės buvo vienodai taikomos ekologiniame ūkininkavime naudojamiems produktams. Minėtu reglamentu nustatyta bendra ženklinimo etiketėmis riba,

¹⁴ „Genetiškai modifikuoto organizmo (GMO)“ apibrėžtis pateikiama Direktyvoje 2001/18/EB.

Pavyzdžiai: genetiškai modifikuotų sojų ir kukurūzų augalai ir sėklos.

¹⁵ „Pagamintas iš GMO“ – iš GMO gautas visas produktas arba jo dalis, kurio sudėtyje nėra GMO ir kurio sudedamosios dalys nėra GMO (2.u straipsnis).

Pavyzdžiai: iš genetiškai modifikuotų sojų ar kukurūzų gautas aliejus, krakmolai ar baltymai, kuriuose genetiškai modifikuotos DNR nėra.

¹⁶ „Pagamintas naudojant GMO“ – naudojant GMO, kai gamybos procese GMO yra paskutinis gyvas organizmas, gautas produktas, kurio sudėtyje nėra GMO, kurio sudedamosios dalys nėra GMO ir kuris nėra pagamintas iš GMO (2.v straipsnis).

Pavyzdžiai: genetiškai modifikuotų mikroorganizmų (tokių kaip bakterijos ir grybai) pagaminti maisto ir pašaro priedai (daugiausia vitaminai ir aminorūgštys) ir technologinės priemonės (daugiausia fermentai).

¹⁷ 1991 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2092/91 dėl ekologinės žemės ūkio produktų gamybos ir nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų.

¹⁸ 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, OL L 268, 2003 10 18, p. 1-23, 12 straipsnio 2 dalis.

kurią sudaro 0,9 proc. atsitiktinio ar techniškai neišvengiamo GMO arba iš GMO pagamintų produktų kiekis¹⁹.

Šiuo požiūriu Reglamentu paaiškinama, kad dėl neišvengiamo GMO įsimaišymo taikomos bendrosios taisyklės. Be to, jo 9 straipsnio 3 dalyje nustatomos konkrečios nuostatos dėl ekologinio ūkio subjekto atsakomybės už nebandymą apsaugoti, kad į ekologišką produkciją atsitiktinai nepatektų GMO. Pagrindiniai principai – kad ekologiškoje produkcijoje būtų kuo mažesnis atsitiktinių GMO priemaišų kiekis, kaip nustatyta 10 konstatuojamojoje dalyje, ir kartu vengti netinkamų apribojimų bei papildomos naštos ekologinio ūkio subjektams.

3.1. Bendra su draudimu naudoti GMO susijusi patirtis

Iš pirmiau minėto klausimyno matyti, kad draudimo naudoti GMO kontrolės sistemos priežiūra valstybėms narėms didelių problemų nekėlė. Tačiau pašarai išskiriami kaip produktas, kurio atveju rizika, kad jame bus atsitiktinai patekusių GMO, yra didelė. Sojose ir kukurūzuose rasta visai nedaug leistinių GMO – mažiau nei 0,1 proc. Ūkio subjektai deda visas pastangas ir imasi bendrų iniciatyvų, siekdami užtikrinti, kad į ekologiškus produktus atsitiktinai nepatektų GMO priemaišų. Dėl tokių prevencijos veiksmų jie patiria išlaidų.

Kai kuriose valstybėse šalyse sukurtos specialios rizikos analizės ir rizikos valdymo priemonės, kuriomis naudojantis užtikrinamas sisteminis požiūris, kuris padeda nuspręsti, ar reikia imti papildomų ėminių ir atlikti papildomų kontrolinių vizitų. Komisija stebės šių priemonių raidą ir prireikus pasiūlys jas naudoti visoje ES.

Kalbant apie sambūvį, 2009 m. Komisijos ataskaitoje Tarybai ir Europos Parlamentui dėl genetiškai modifikuotų pasėlių sambūvio su tradiciniais ir ekologiškais pasėliais²⁰ padaryta išvada, kad GM kultūros esamam genetiškai nemodifikuotam ūkininkavimui jokios pastebimos žalos nepadarė. Be to, 2010 m. liepos 13 d. Komisija paskelbė Komisijos rekomendaciją²¹ dėl nacionalinių sambūvio priemonių, kuriomis siekiama išvengti netyčinio GMO atsiradimo tradicinėse ir ekologiškose kultūrose, rengimo gairių, kurioje pripažįstama, kad jei bus GMO priemaišų, netgi jei jų kiekis bus mažesnis nei ES teisės aktuose nustatyta 0,9 proc. GM ženklinimo riba, tam tikrų žemės ūkio produktų, tokių kaip ekologiškų produktų, gamintojai gali prarasti pajamų. Taip pat šioje rekomendacijoje pripažįstama, kad GMO priemaišos turi ypatingų pasekmių tam tikrų produktų gamintojams, tokiems kaip ekologine žemdirbyste užsiimantys ūkininkai, taip pat daromas poveikis galutiniam vartotojui, nes tokiai gamybai reikia daugiau sąnaudų dėl to, kad reikia daugiau pastangų užtikrinti, kad nepatektų GMO, tad susijusi kaina visada didesnė. Be to, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo, jei būtų priimtas, valstybėms narėms būtų suteikta galimybė savo teritorijoje riboti ar drausti auginti GMO²².

¹⁹ Sėkloms riba nenustatyta.

²⁰ COM (2009) 153 galutinis, 2009 m. balandžio 2 d. Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui apie genetiškai modifikuotų kultūrų sambūvį su tradicinėmis ir ekologiškomis kultūromis.
http://ec.europa.eu/agriculture/gmo/coexistence/index_en.htm

²¹ Komisijos rekomendacija 2010/C/200/01, OJUE C 200, 2010 7 22, p. 1.
<http://ecob.jrc.ec.europa.eu/documents/CoexRecommendation.pdf>

²² COM(2010) 375 galutinis. 2010 7 13, Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiama Direktyvos 2001/18/EB nuostatos dėl valstybių narių galimybės savo teritorijoje riboti ar drausti GMO auginimą.

Neseniai Europos Teisingumo Teismas sujungtose bylose (C58/10–C-68 *Monsanto*) išaiškino Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ir nurodė, kad, jei valstybė narė nori priimti apsaugos priemonės esamiems produktams, kuries seniau buvo suteiktas leidimas pagal Direktyvą 2001/18/EB, taikytinas tik minėto reglamento 34 straipsnis. Europos Teisingumo Teismas taip pat (byloje 442-09) išaiškino Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 taikymą genetiškai modifikuotoms žiedadulkėms meduje. Komisija kartu su valstybėmis narėmis vertina sprendimą ir jo padarinius, įskaitant ir sambūvio atžvilgiu.

3.2. Galimybė įsigyti produktų, pagamintų nenaudojant GMO

Šiandien maisto perdirbimo sektoriuje naudojamus vitaminus, fermentus ir aminorūgštis labai dažnai gamina genetiškai modifikuoti mikroorganizmai, todėl jų ekologinėje gamyboje naudoti negalima.

Reglamente pateiktose išimtinėse gamybos taisyklėse numatyta galimybė Komisijai teikti draudimo naudoti produktus, kurie pagaminti naudojant GMO, išimtis, jei būtina naudoti maisto ir pašarų priedus bei kitas medžiagas, kurių rinkoje galima įsigyti tik pagamintų naudojant GMO. Kol kas Komisija tokių išimčių netaiko.

Tačiau vis pranešama, kad kai kurių medžiagų, kaip antai vitaminų B2 (riboflavino), B12 (kobalamino), fermentų chimozino (sūriui gaminti) ir fitazės (pašarams gaminti) galima įsigyti tik pagamintų naudojant GMO. Todėl Komisija atidžiai stebės padėtį ir prireikus pasiūlys imtis atitinkamų veiksmų.

3.3. Pardavėjo deklaracija

Kai ekologinio ūkio subjektai perka priemones ir medžiagas, kurių jiems reikia gamybos procesuose, jie turi būti tikri, kad tai ne GMO, ne iš GMO pagaminti produktai ir ne produktai, pagaminti naudojant GMO. Reglamento 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ūkio subjektai gali remtis produkto etiketėmis ar kitais pridedamais dokumentais, kurie yra pritvirtinti arba pateikiami pagal Direktyvą 2001/18/EB²³, Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003²⁴ arba Reglamentą (EB) Nr. 1830/2003²⁵, nebent jie gavo informacijos, iš kurios matyti, kad susijusio produkto ženklavimas neatitinka šių reglamentų, pavyzdžiui, kai viršijama 0,9 proc. atsitiktinių GMO priemaišų riba.

Naudojant GMO pagamintiems produktams ir iš GMO pagamintiems produktams, kurie nėra maistas ar pašarai, GMO teisės aktai netaikomi, todėl jiems neprivalomi jokie ženklavimo ir susekamumo įsipareigojimai. Todėl Reglamento 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad ekologinio ūkio subjektas tokiais atvejais turi prašyti, kad produktų tiekėjas pasirašytų

²³ 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/220/EEB – Komisijos deklaracija, OL L 106, 2001 4 17, p. 1–39.

²⁴ 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų; OL L 268, 2003 10 18, p. 1–23.

²⁵ 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1830/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų ir iš jų pagamintų maisto produktų ir pašarų susekamumo ir ženklavimo ir iš dalies pakeičiantis Direktyvą 2001/18/EB, OL L 268, 2003 10 18, p. 24–28.

patvirtinimą arba pardavėjo deklaraciją²⁶. Šiame dokumente pardavėjas turi pareikšti, kad jo produktas nėra pagamintas iš GMO arba naudojant GMO.

Pardavėjo deklaracija yra teisinę galią turintis tiekėjo įsipareigojimas. Tačiau suinteresuotieji subjektai atkreipia dėmesį, kad yra daug įmonių, kurios nevisiškai supranta šio dokumento paskirtį ir gali atsisakyti jį naudoti arba, priešingai, noriai jį pasirašyti. Kai kurios valstybės narės taip pat nurodo, kad dėl techninių ir analitinių apribojimų joms kyla sunkumų, kai reikia patikrinti, ar pateikta deklaracija yra patikima.

Todėl Komisija mano, kad pardavėjo deklaracijos patikimumas ir veiksmingumas kelia tam tikrą susirūpinimą ir jį reikia nagrinėti toliau.

3.4. Konkrečių pakantumo ribų įgyvendinamumas (atsitiktinio ar techniškai neišvengiamo GMO buvimo atvejis) ir jų poveikis ekologiniam sektoriui

Atsakymuose į pirmiau nurodytą klausimą beveik visos valstybės narės ir dauguma suinteresuotųjų subjektų mano, kad dabartinė teisinė sistema suteikia pakankamai su GMO draudimu ekologinės gamybos sistemoje susijusių garantijų. Ja užtikrinama, kad produktų, kurie į rinką teikiami be nuorodų etiketėse apie GMO, sudėtyje yra tik atsitiktinis ir neišvengiamas GMO kiekis, mažesnis nei 0,9 proc. Kai kurios valstybės narės, pateikdamos nuorodą į aptinkamą kiekį, labiau norėtų, kad ekologinėje gamyboje naudojamiems produktams taikoma riba būtų padidinta nuo 0,1 proc. dydžio kiekybinio įvertinimo ribos²⁷ iki 0,3 proc.

Maždaug penkiose valstybėse narėse veikia privačios sertifikavimo sistemos, kuriomis sertifikuojami atsitiktinai ar neišvengiamai į ekologiškus produktus patekę GMO, kurių bendras kiekis neviršija 0,9 proc. Pranešama, kad kontrolė pirmiausiai taikoma sojoms, kukurūzams, rapsams, ryžiams ir linams.

Daugumos nuomone, geriau palikti tą pačią 0,9 proc. atsitiktinių GMO priemaišų kiekio ribą. Nustačius konkrečią ribą, sistema taptų sudėtingesnė ir gamintojai bei vartotojai patirtų daugiau išlaidų.

4. VIDAUS RINKOS IR KONTROLĖS SISTEMOS VEIKIMAS

Naujas Reglamento veiksnys, kuris galėtų daryti įtaką vidaus rinkos veikimui, – privalomas reikalavimas naudoti ES logotipą ant visų ES pagamintų ekologiškų produktų²⁸, taikomas nuo 2010 m. liepos 1 d. su pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigsis 2012 m. birželio 30 d. Nors galima teigti, kad jo taikymas buvo gana sėkmingas, padidėjo įvairių produktų matomumas, vis dėlto jo poveikio šiame etape įvertinti neįmanoma.

Valstybės narės nurodo, kad 2009 ir 2010 m. taikyta kontrolės sistema reikšmingų problemų sklandžiam ekologiškų produktų vidaus rinkos funkcionavimui nekelia. Tačiau keletas valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų nurodė, kad ES teisės aktai skaityti ir aiškinti

²⁶ Deklaracijos šablonas nurodytas Reglamento (EB) Nr. 889/2008 69 straipsnyje ir įtrauktas į šio reglamento XIII priedą.

²⁷ Šiuo metu 0,1 proc. yra mažiausias kiekis, kuriam esant galima patikimai nustatyti, kiek GMO yra.

²⁸ Įvestas Komisijos reglamentu (ES) Nr. 271/2010, OL L 84, 2010 3 31.

įvairiai, todėl reikia suderinti, o kai kuriais atvejais supaprastinti ekologinių taisyklių įgyvendinimą visoje Sąjungoje. 2010 m. ES buvo 199 už ekologinio ūkininkavimo kontrolės sistemą atsakingos kontrolės įstaigos ir institucijos.

Siekdama padidinti skaidrumą, Komisija priėmė Reglamentą (ES) Nr. 426/2011²⁹, kuriuo valstybės narės įpareigojamos nuo 2013 m. sausio 1 d. sudaryti viešai prieinamus atnaujintus ūkio subjektų sąrašus. Dėl pažeidimų ir netikslumų atvejų Komisija mano, kad nors valstybės narės iš esmės imasi tinkamų priemonių galima būtų patobulinti informacijos mainus tokiais atvejais, ypač pranešimų savalaikiškumą ir išsamumą.

Kai kurios valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai susidomėjo grupiniu smulkių ekologine gamyba užsiimančių subjektų sertifikavimu glaudžiai bendradarbiaujant Sąjungoje, nes taip jiems būtų lengviau pateikti savo produktus į rinką. Tačiau visi respondentai pabrėžė, kad reikia užtikrinti jo pajėgumą apsaugoti arba pagerinti kontrolės patikimumą ir veiksmingumą.

Komisija pripažįsta, kad kontrolės sistemą galima dar patobulinti ir toliau sieks to kartu su valstybėmis narėmis. Atsižvelgdama į tai, kad Audito Rūmai neseniai atliko su ekologine gamyba ir ekologiškų produktų ženklinimu susijusį auditą, kurio ataskaita turėtų būti paskelbta 2012 m. pradžioje, Komisija vadovausis ir šio audito išvadomis. Komisijos tarnybos ir valstybės narės kuria bendrą visų kontrolės sistemos elementų sampratą, ypač dėl sąsajos tarp konkretaus teisės akto dėl ekologinės gamybos ir bendrojo teisės akto dėl oficialios maisto ir pašarų kontrolės Reglamento (EB) Nr. 882/2004³⁰, ir aktyvesnės kompetentingų institucijų priežiūros tiek valstybėse narėse, tiek pripažintose trečiosiose šalyse, įskaitant Maisto ir veterinarijos tarnybos atliekamą auditą. Jei kontrolės sistemos neatitiks ES teisės aktų, Komisija nedvejodama pradės pažeidimo nagrinėjimo procedūras.

5. IMPORTO REŽIMO TAIKYMAS

Drauge su JAV ES yra pirmaujanti ekologiškų produktų rinka pasaulyje, pritraukianti eksportą iš daugelio trečiųjų šalių, kartu šios rinkos sudaro apie 95 proc. pasaulio ekologiškų produktų pardavimo. Reglamente yra nuostatų ir suderintų procedūrų dėl ekologiškų produktų importo į ES rinką, pasinaudojant dviem galimybėmis: arba laikantis ES ekologinių teisės aktų, arba pagal standartų ir kontrolės sistemų lygiavertiškumą.

Kiti lygiaverčių ekologiškų produktų importavimo į ES atvejai, kurių šis importo režimas neapima, grindžiami importo leidimais³¹, kuriuos kiekvienai siuntai atskirai ribotam laikui suteikia valstybių narių institucijos. Ši galimybė yra pereinamoji priemonė ir palaipsniui turi būti panaikinta³².

²⁹ OL L 113, 2011 5 3, p. 1.

³⁰ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių, OL L 191, 2004 4 30, p. 1.

³¹ 2009 m. valstybės narės išdavė 2440 leidimų, o 2010 m. – 3754 leidimus.

³² Komisijos reglamento (EB) Nr. 1235/2008 19 straipsnis

5.1. Importas pagal lygiavertiškumo režimą

Sąvoka „lygiavertis“ naudojama apibūdinant įvairias sistemas ar priemones, reiškia, kad jomis galima pasiekti tuos pačius tikslus ir įgyvendinti tuos pačius principus, taikant taisykles, užtikrinančias tokių patį atitikties lygį³³. Lygiavertiškumo susitarimais gali būti paskatintas prie vietos sąlygų pritaikytų standartų ir kontrolės priemonių kūrimas. Juos remia Pasaulio prekybos organizacija.

Konkrečios *Codex Alimentarius* gairės³⁴ dėl ekologiško maisto yra tarptautinis pavyzdys, kuriuo siekiama palengvinti ekologiškiems produktams taikomų reikalavimų derinimą pasauliniu mastu.

5.1.1. Trečiųjų šalių pripažinimas kaip suteikiančių lygiavertės garantijas

Rengiant šią ataskaitą pripažintų trečiųjų šalių sąrašą buvo vienuolika šalių. Septyniolika paraiškų dar neišnagrinėtos. Pripažinimo procesas pradedamas, kai nacionalinės institucijos pateikia oficialią paraišką Komisijai. Jį sudaro išsamus trečiosios šalies ekologinių standartų ir kontrolės sistemos vertinimas, siekiant nustatyti, ar jie lygiavertiškai ES standartams ir kontrolės sistemai. Tokiam vertinimui reikia daug išteklių. Nedideli skirtumai gali būti priimtini, tačiau, jei taisyklės skiriasi per daug, importas ribojamas. Reikia įrodyti, kad kontrolės priemonės ne mažiau veiksmingos nei Europos Sąjungoje taikomos kontrolės priemonės. Be to, Komisija atlieka patikrinimus vietoje ir reguliariai peržiūri pripažintų trečiųjų šalių sąrašą.

Komisija mano, kad sėkmingai užbaigus pradinį vertinimą stabiliausia ir patikimiausia importuoti ekologiškus produktus importuoti bus pagal šį trečiųjų šalių sąrašą, be to, taip bus prisidedama prie siekio užtikrinti, kad besivystančios šalys nustatytų savo taisykles ir kontrolės sistemą. Siekdama propaguoti lygiavertiškumo sampratą visame pasaulyje, Komisija ketina ir toliau nagrinėti esamas paraiškas ir galimas naujas paraiškas

Tačiau atsižvelgiant į tai, kiek laiko reikia vertinimams atlikti, jau dabar matyti, kad užduotis sudėtinga ir kad jai atlikti reikia didelės techninės kompetencijos. Nors Komisija gali paraginti bendrai atliekančias referento funkcijas valstybes nares padėti rengti vertinimus ir apsilankymus vietoje, akivaizdu, kad to nepakanka, kad būtų užtikrinti visi išteklių, kurių reikia visam procesui apimti ir sąrašui vėliau stebėti. Komisija nagrinės, kaip dar galima supaprastinti taikomas procedūras, ir gali pasiūlyti, kaip supaprastinti ir sustiprinti priežiūrą. Šiuo metu Komisija siekia sparčiau tvarkyti nagrinėtinas paraiškas. Reikia pažymėti, kad aptariamų trečiųjų šalių importas dėl to nenukenčia, nes dabar jis vykdomas naudojantis valstybių narių suteiktais importo leidimais (žr. ankstesnį tekstą), o ateityje jį bus galima vykdyti gavus trečiųjų šalių kontrolės įstaigų ir institucijų pripažinimą, kaip aprašyta toliau.

5.1.2. Kontrolės įstaigų ar institucijų, kaip lygiavertės garantijas suteikiančių subjektų, suteikiamas pripažinimas

Nuo 2008 m. pradėjusi paraiškų priėmimą, Komisija ėmė įgyvendinti kontrolės įstaigų lygiavertiškumo pripažinimą ekologiškų produktų importo iš nepripažintų trečiųjų šalių

³³ Reglamento (EB) Nr. 834/2007 2 straipsnio x dalis.

³⁴ Kodeksas CAC/GL 32 – 1999 Ekologiškų maisto produktų gamybos, perdirbimo, ženklinimo ir teikimo į rinką gairės.

atžvilgiu. Iki pirmojo paraiškų teikimo termino – 2009 m. spalio 31 d. – Komisija gavo 73 paraiškas iš viso pasaulio kontrolės įstaigų ir institucijų. Komisija įvertino pareiškėjų pateiktus techninių dokumentų rinkinius; dažniausiai teko prašyti, kad pareiškėjai pateiktų papildomos informacijos, todėl prireikė daugiau laiko. Pirmasis Komisijos priimtas pripažintų kontrolės įstaigų sąrašas³⁵ bus reguliariai naujinamas. Jis taikomas nuo 2012 m. liepos 1 d.

Be to, Komisijos nuomone, importo būdas naudojant kontrolės institucijų ir įstaigų sąrašą galėtų būti patikimas, su sąlyga, kad bus reikiamai prižiūrima, kad režimas veiktų tinkamai. Kadangi kompetentingos valstybių narių institucijos atsakingos už visų importuotų ekologiškų produktų kontrolę nuo tada, kai jie išleidžiami į laisvą apyvartą ES teritorijoje, bus ypač svarbu, kad Komisija laiku reaguotų į galimus kurios nors iš sąrašą įtrauktos kontrolės įstaigos veiklos trūkumus ir, jei ji nebeatitinka reikalavimų, pašalintų ją iš sąrašo.

Šiame etape dar negalima daryti išvadų, nes režimas yra naujas ir dar nepradėtas taikyti. Tačiau iš Reglamento taikymo patirties akivaizdu, kad dėl šios importo režimo dalies įgyvendinimo ir tinkamos priežiūros užtikrinimo Komisijai teks nemažas papildomas darbo krūvis.

Vertinant importo režimo priežiūrą apskritai, reikėtų ištirti, ar įmanoma įgyvendinti Komisijos taikomas atsargumo priemones, kuriomis būtų veiksmingiau sprendžiama žinoma ar nauja rizika, atsižvelgiant į pačiame Reglamente numatytas priemones, taip pat kitose su kontrole susijusiose Europos teisės dalyse numatytas priemones³⁶.

5.2. Importas pagal atitikties režimą

Pagal atitikties režimą ES nepriklausantis ūkio subjektas turi laikytis visų ES teisės aktų reikalavimų, įskaitant visas išsamias gamybos ir ženklinio taisyklės. Skirtingai nei taikant lygiavertiškumo režimą, taisyklės, kurių laikomasi, turi būti tokios pat, kaip ES taikomos taisyklės; nepakanka, kad šios taisyklės būtų lygiavertės. Ūkio subjekto kontrolę turi vykdyti Komisijos atitikties tikslais pripažinta kontrolės įstaiga arba institucija.

Atitikties režimas dar nepradėtas taikyti. Komisija nustatė, kad pirmųjų kontrolės institucijų ir įstaigų paraiškų priėmimo galutinis terminas – 2014 m. spalio 13 d.; taip palikta laiko plėtoti lygiavertiškumo režimą.

Remiantis iki šiol įgyta patirtimi, abejotina, ar atitikties režimu pavyks pagerinti prieigą prie ES rinkos ir suteikti papildomos naudos ES prekybos partneriams palyginti su tuo, kas jau užtikrinama taikant lygiavertiškumo režimą. Tai neatneš ir didelės naudos vartotojams, susijusios su atitinkamais importuotais ekologiškais produktais, kurių rinkoje negalima atskirti. Be to, pradėjus taikyti tokią sistemą, sukuriama papildomas administracinis darbo krūvis, palyginti su lygiavertiškumo sistema, o jokios papildomos naudos neatsiranda. Todėl Komisija norėtų sutelkti savo pastangas į lygiavertiškumą, o ne į atitiktį, kurios naudingumą ir

³⁵ 2011 m. gruodžio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (EB) Nr. 1267/2011, OL L 324, 2011 12 7, p. 9.

³⁶ Reglamentas (EB) Nr. 882/2004 ir 2009 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 669/2009, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 882/2004 nuostatos dėl sustiprintos tam tikrų negyvūninės kilmės pašarų ir maisto produktų importo oficialios kontrolės ir iš dalies keičiamas Sprendimas 2006/504/EB, OL L 194, 2009 7 25, p. 11.

veiksmingumą reikia iš naujo apsvarstyti kartu su prekybos partneriais, atsižvelgiant į esamas ir būsimas ekologinės prekybos veiklos kryptis.

5.3. Patikrinimo sertifikatas

Ekologiškų produktų išleidimas į laisvą apyvartą ES pagal lygiavertiškumo režimą galimas su sąlyga, kad pateikiamas patikrinimo sertifikato, kurį išdavė kontrolės įstaiga arba institucija, prižiūrima pripažintos trečiosios šalies, Komisijos arba valstybės narės kompetentingos institucijos (pagal importo leidimų režimą), originalas. Į ES importuojama siunta tikrinama pagal patikrinimo sertifikate pateiktą informaciją, ypač ženklinimas ir partijų numeriai, pagal kuriuos atpažįstami ekologiški produktai; sertifikatą patvirtina muitinė. Taigi, patikrinimo sertifikatas yra esminis elementas norint atsekti visas ES importuotojui pateiktas ekologiškų produktų iš trečiosios šalies gamintojo partijas; tokį atsekamumą galima panaudoti norint sekti toliau ES platinamą produktą, jei tokį produktą prireiktų atšaukti iš rinkos.

Ūkio subjektai laiko, kad būtinybė pateikti patikrinimo sertifikato originalą yra papildoma našta, nes dėl to galimi užlaikymai dėl to, kad reikia laiko sertifikato originalui persiųsti, ir ragina sudaryti galimybę pateikti elektroninius patikrinimo sertifikatus. Kai kurios valstybės narės, kuriose patikrinama didelė viso ES importo dalis, išreiškė norą įvertinti, ar įmanoma įdiegti elektroninius sertifikatus, kuriuos kontrolės, muitų mokėjimo ir priežiūros reikmėms valstybių narių institucijos ir Komisija galėtų pasiekti per saugią duomenų bazę. Komisija ketina nagrinėti tokios sistemos įdiegimo galimybes – ja naudojantis ūkio subjektai greičiau atliktų muitinės patikras, o Komisijai būtų pateikti pagrindiniai duomenys apie importo sandorius trečiųjų šalių kontrolės įstaigų priežiūros reikmėms. Svarbu, kad dėl tokios sistemos valstybėms narėms būtų lengviau greitai sureaguoti pažeidimo atvejais – jos galėtų blokuoti reikalavimų neatitinkančius produktus.

6. IŠVADOS

Šioje ataskaitoje apžvelgta ribota patirtis, įgyta taikant minimą reglamentą nuo 2009 m., kuria remdamasi Komisija daro tokias išvadas:

- (a) šiuo metu nėra objektyvaus poreikio šio Reglamento pradėti taikyti ir viešajam maitinimui. Ekologinį tekstilės ir kosmetikos gaminių ženklinimą, kuriuo būtų tinkamai apsaugoti vartotojų ir gamintojų interesai, galima būtų atlikti kitomis priemonėmis. Pageidautina daugiau dėmesio skirti žemės ūkio produktų reglamentavimo ir kontrolės aspektams, o ne plėsti aprėptį įtraukiant daugiau produktų ir sektorių;
- (b) nors draudimas naudoti GMO ekologinėje gamyboje įgyvendinamas teisingai, reikia dar kartą plačiau išnagrinėti pardavėjo deklaraciją ir įvertinti galimybę įsigyti kai kurių genetiškai nemodifikuoto pavidalo produktų. Geriau rinktis prevencines priemones ir suderintus veiksmus, o ne nustatyti konkrečias GMO ribas ekologiniuose produktuose, nes tai dabartinėmis aplinkybėmis neatrodo pagrįsta. Dėl sambūvio 2010 m. liepos 13 d. valstybėms narėms suteikta daugiau nurodymų – Komisija paskelbė rekomendaciją dėl nacionalinių sambūvio priemonių, kuriomis siekiama išvengti netyčinio GMO atsiradimo tradicinėse ir ekologiškose kultūrose, rengimo gairių. Tačiau reikia išanalizuoti naujausius pasikeitimus;

- (c) dažniausiai kontrolės sistema yra tinkama vidaus rinkos reikmėms; tačiau tebėra jos taikymo trūkumų. Reikia imtos tolesnių darbų, kad ji būtų veiksmingesnė.

Be to, nors padaryta pažanga įgyvendinant naują lygiavertiškumu grįstą importo režimą, jį reikėtų šiek tiek supaprastinti, o dėl atitikties režimo aktyvavimo naudos kyla abejonų.

Komisijos nuomone, per anksti kartu su šia ataskaita teikti pasiūlymus dėl šio reglamento pakeitimo, ypač atsižvelgiant į tai, kad Parlamente ir Taryboje vis dar diskutuojama dėl atitinkamo pasiūlymo suderinti jį su Lisabonos sutartimi³⁷. Šia ataskaita Komisija siekia pateikti faktinių duomenų, kuriais remiantis būtų galima konstruktyviai diskutuoti dėl ekologinio ūkininkavimo reglamento. Po šių diskusijų Komisija vėlesniame etape gali pateikti teisinių pasiūlymų.

Kad tokios diskusijos būtų kuo konstruktyvesnės ir kad būtų sudarytos geresnės sąlygos įtraukti piliečius, Komisija mano, kad teisinės sistemos supaprastinimas (kartu užtikrinant, kad standartai išliktų griežti), genetiškai modifikuotų kultūrų sambūvis (ypač su ekologine žemdirbyste), kontrolės sistemos ir prekybos ekologiškais produktais lygiavertiškumo režimo tobulinimas yra pagrindiniai klausimai, kuriuos ateityje reikia apsvarstyti ekologinio ūkininkavimo srityje.

Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą aptarti šioje ataskaitoje pabrėžiamus klausimus ir skatina kitus suinteresuotuosius subjektus pateikti savo atsiliepimus.

³⁷ COM(2010) 759 galutinis, 2010 12 17.

PRIEDAS

Klausimai, kuriuos siūloma nagrinėti svarstant šią Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo taikymo

1. Ar galima supaprastinti teisinę sistemą ir kaip tai padaryti, kad būtų išsaugotas standartų griežtumas?
2. Kokių priemonių reikėtų imtis siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi sambūvio ir kad ekologinės gamybos standartų galėtų laikytis visi tokį sektorių pasirinkę ūkininkai?
3. Ar reikia peržiūrėti dabartinius gamybos standartus ir sugriežtinti taisykles, pavyzdžiui, susijusias su galimybe įsigyti ekologiškų gyvūnų jaunikių, pašaro bei sėklų ir kitų elementų? Jei taip, ką pasiūlyti ūkininkams ar regionams, kurie tokių naujų sąlygų laikytis negali? Ar regioninis lankstumas būtų suderinamas su sąžiningos konkurencijos sąlygomis? Ar kontrolę būtų įmanoma užtikrinti?
4. Kontrolės pagrindas – fizinės kiekvieno ūkio subjekto visoje maisto grandinėje patikros bent kartą per metus. Ūkio subjektus atestuoti turi nepriklausomi sertifikuotojai. Kaip būtų galima patobulinti kontrolės sistemą?
5. Laikydamosi Europos veiksmų plano³⁸ Komisija prekyboje ekologiškais produktais skatino lygiavertiškumą, pripažindama trečiąsias šalis arba kontrolės įstaigas. Ar lygiavertiškumas turėtų būti vienintelis prekybos ekologiškais produktais principas? Pastaraisiais metais Komisija taip pat sulaukė atsakomojo trečiųjų šalių, kurias ES pripažino lygiavertėmis, pripažinimo. Ar šį principą reikėtų plačiau naudoti, siekiant geriau apsaugoti aktyvius ES interesus?

³⁸ 2004 m. birželio 10 d. COM(2004) 415 galutinis, KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI – Europos veiksmų planas dėl ekologiškai švarių maisto produktų ir ekologinės žemdirbystės.